EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 6.7.2021.
COM(2021) 369 final

2021/0183 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

ar ko Eiropas Savienības dalībvalstis pilnvaro Eiropas Savienības interesēs akceptēt Bolīvijas pievienošanos 1980. gada Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvencijas par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (turpmāk "1980. gada Hāgas konvencija"), kuru līdz šim ir ratificējusi 101 valsts, tostarp visas ES dalībvalstis, mērķis ir atjaunot iepriekšējo stāvokli, nodrošinot nelikumīgi aizvestu vai aizturētu bērnu ātru atgriešanu, kas panākams, izmantojot sistēmu sadarbībai starp centrālajām iestādēm, kuras norīkojušas līgumslēdzējas puses.

Tā kā bērnu nolaupīšanas novēršana ir būtiska ES bērna tiesību sekmēšanas politikas sastāvdaļa, Eiropas Savienība aktīvi darbojas starptautiskajā līmenī, lai uzlabotu 1980. gada Hāgas konvencijas piemērošanu, un mudina trešās valstis tai pievienoties.

Bolīvija savu pievienošanās instrumentu attiecībā uz 1980. gada Hāgas konvenciju deponēja 2016. gada 13. jūlijā. Konvencija Bolīvijā stājās spēkā 2016. gada 1. oktobrī.

1980. gada Hāgas konvencijas 38. panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka konvencija ir piemērojama attiecībās starp valsti, kas ir pievienojusies konvencijai, un tām līgumslēdzējām valstīm, kuras ir deklarējušas, ka akceptē šo pievienošanos.

Eiropas Savienības Tiesa savā 2014. gada 14. oktobra Atzinumā 1/13 norādīja, ka akcepts par kādas trešās valsts pievienošanos 1980. gada Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem ietilpst Eiropas Savienības ekskluzīvajā kompetencē.

Tiesa uzstāja uz nepieciešamību šajā jomā nodrošināt vienotu ES mēroga pieeju, tādējādi izvairoties no pieeju dažādības dalībvalstu vidū.

Tā kā starptautiskās bērnu nolaupīšanas jautājums ietilpst Eiropas Savienības ekskluzīvajā ārējā kompetencē, lēmums par to, vai akceptējama Bolīvijas pievienošanās, ir jāpieņem ES mērogā Padomes lēmuma veidā. Tādējādi Eiropas Savienības dalībvalstīm būtu jādeponē deklarācija par to, ka tās Eiropas Savienības interesēs akceptē Bolīvijas pievienošanos.

Līdz ar Eiropas Savienības dalībvalstu akceptu 1980. gada Hāgas konvencija kļūtu piemērojama starp Bolīviju un ES dalībvalstīm, izņemot Dāniju.

• Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā

Attiecībā uz vecāku veiktu bērnu nolaupīšanu 1980. gada Hāgas konvencija ir starptautiskais ekvivalents Padomes Regulai Nr. 2201/2003 (pazīstama kā regula "Brisele IIa"), kas ir ES tiesu iestāžu sadarbības stūrakmens laulības lietās un lietās par vecāku atbildību.

Viens no regulas galvenajiem mērķiem ir novērst bērnu nolaupīšanu dalībvalstīs, ieviešot procedūras, ar kurām nodrošina bērnu ātru atpakaļatdošanu viņu parastās dzīvesvietas valstī. Šajā nolūkā 1980. gada Hāgas konvencijā noteiktā procedūra ir iestrādāta regulas "Brisele IIa" 11. pantā un ir papildināta, precizējot dažus tās aspektus, jo īpaši bērna uzklausīšanu, termiņus lēmuma pieņemšanai pēc atpakaļatdošanas pieteikuma iesniegšanas un bērna atpakaļneatdošanas pamatojumu. Tajā ir ietverti arī noteikumi, kas reglamentē situācijas, kad dažādās dalībvalstīs izdoti atšķirīgi rīkojumi – par atpakaļatdošanu un atpakaļneatdošanu.

Starptautiskā mērogā Eiropas Savienība atbalsta trešo valstu pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai, lai ES dalībvalstis, risinot starptautiskas bērnu nolaupīšanas lietas, varētu paļauties uz kopēju tiesisko regulējumu.

Laikā no 2015. gada jūnija līdz 2019. gada februārim jau ir pieņemti 18 Padomes lēmumi, ar kuriem akceptēta 26 trešo valstu (Marokas, Singapūras, Krievijas Federācijas, Albānijas, Andoras, Seišelu, Armēnijas, Korejas Republikas, Kazahstānas, Peru, Gruzijas, Dienvidāfrikas, Čīles, Islandes, Bahamu Salu, Panamas, Urugvajas, Kolumbijas, Salvadoras, Sanmarīno, Dominikānas Republikas, Baltkrievijas, Uzbekistānas, Hondurasas, Ekvadoras un Ukrainas) pievienošanās 1980. gada Hāgas konvencijai par starptautisko bērnu nolaupīšanu[1].

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Šis priekšlikums ir acīmredzami saistīts ar vispārīgo mērķi, kas nostiprināts Līguma par Eiropas Savienību 3. pantā, proti, aizsargāt bērna tiesības. 1980. gada Hāgas konvencijas sistēmas nolūks ir aizsargāt bērnus no vecāku veiktas nolaupīšanas nelabvēlīgās ietekmes un nodrošināt, ka bērni var uzturēt sakarus ar abiem vecākiem, piemēram, nodrošinot saskarsmes tiesību efektīvu īstenošanu.

Jāmin arī tas, ka pastāv saikne ar mediācijas izmantojuma veicināšanu pārrobežu ģimenes strīdu izšķiršanā. Kopējā Eiropas tiesiskajā telpā direktīva par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komerclietās[2] attiecas arī uz ģimenes tiesībām. Arī Hāgas 1980. gada konvencija mudina ģimenes strīdus risināt miermīlīgi. Viena no labas prakses rokasgrāmatām attiecībā uz 1980. gada Hāgas konvenciju, ko publicējusi Hāgas Starptautisko privāttiesību konference, ir veltīta mediācijas izmantošanai konvencijas darbības jomā ietilpstošu starptautisko ģimenes strīdu izšķiršanā attiecībā uz bērniem. Lai atbalstītu dialogu ar valstīm, kuras konvenciju vēl nav ratificējušas/nav tai pievienojušās, un lai palīdzētu rast konkrētus veidus, kā risināt problēmas, ko rada starptautiskā bērnu nolaupīšana, pēc Eiropas Komisijas ierosmes šī rokasgrāmata papildus angļu un franču valodai ir pārtulkota visās ES valodās, kā arī arābu valodā[3].

---

[1] Jau ir pieņemti 18 Padomes lēmumi, ar kuriem dalībvalstis pilnvarotas akceptēt to, ka 1980. gada Hāgas konvencijai pievienojas **Andora** (Padomes Lēmums 2015/1023, pieņemts 2015. gada 15. jūnijā); **Seišelas** (Padomes Lēmums 2015/2354, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Krievija** (Padomes Lēmums 2015/2355, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Albānija** (Padomes Lēmums 2015/2356, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Singapūra** (Padomes Lēmums 2015/1024, pieņemts 2015. gada 15. jūnijā); **Maroka** (Padomes Lēmums 2015/2357, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Armēnija** (Padomes Lēmums 2015/2358, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Korejas Republika** (Padomes Lēmums (ES) 2016/2313, pieņemts 2016. gada 8. decembrī); **Kazahstāna** (Padomes Lēmums (ES) 2016/2311, pieņemts 2016. gada 8. decembrī); **Peru** (Padomes Lēmums (ES) 2016/2312, pieņemts 2016. gada 8. decembrī); **Gruzija** un **Dienvidāfrika** (Padomes Lēmums (ES) 2017/2462, pieņemts 2017. gada 18. decembrī); **Čīle**, **Islande** un **Bahamu Salas** (Padomes Lēmums (ES) 2017/2424, pieņemts 2017. gada 18. decembrī); **Panama**, **Urugvaja**, **Kolumbija** un **Salvadora** (Padomes Lēmums (ES) 2017/2464, pieņemts 2017. gada 18. decembrī); **Sanmarīno** (Padomes Lēmums (ES) 2017/2463, pieņemts 2017. gada 18. decembrī); **Dominikānas Republika** (Padomes Lēmums (ES) 2019/305, pieņemts 2019. gada 18. februārī); **Ekvadora** un **Ukraina** (Padomes Lēmums (ES) 2019/306, pieņemts 2019. gada 18. februārī); **Hondurasa** (Padomes Lēmums (ES) 2019/307, pieņemts 2019. gada 18. februārī); Baltkrievija un Uzbekistāna (Padomes Lēmums (ES) 2019/308, pieņemts 2019. gada 18. februārī).

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/52/EK (2008. gada 21. maijs) par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komerclietās (OV L 136, 24.5.2008., 3. lpp.).

[3] https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=5568&dtid=3

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

1980. gada Hāgas konvencijas 38. pantā paredzēts, ka "[valstu, kuras pievienojas,] pievienošanās ir spēkā tikai attiecībās starp valsti, kas pievienojas, un tām Līgumslēdzējām Pusēm, kas ir deklarējušas, ka akceptē šo pievienošanos". Tā kā lēmums attiecas uz to, ka dalībvalstis Savienības interesēs skaidri akceptē to, ka valsts, kura pievienojas, pievienojas 1980. gada Hāgas konvencijai, piemērojamais juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 218. panta 6. punkts. Materiālais juridiskais pamats ir LESD 81. panta 3. punkts, tādēļ Padome pieņem vienprātīgu lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

Regula (EK) Nr. 2201/2003 ir saistoša Īrijai, un tādēļ tā piedalās šā lēmuma pieņemšanā un piemērošanā.

Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.

• Proporcionalitāte

Šis priekšlikums ir izstrādāts, balstoties uz jau pieņemtajiem Padomes lēmumiem par šo pašu jautājumu, un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai panāktu saskaņotu ES rīcību starptautiskās bērnu nolaupīšanas jautājumā, nodrošinot, ka Eiropas Savienības dalībvalstis noteiktā termiņā akceptē Bolīvijas pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

• Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Pārliecinoši lielākā daļa Eiropas Savienības dalībvalstu, ar kurām Komisija apspriedās par to vēlmi akceptēt Bolīvijas pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai, sniedza labvēlīgu atzinumu.

Diskusijās ekspertu 2019. gada 2. jūlija sanāksmē noskaidrojās, ka dalībvalstīm nav pārliecinošu iebildumu pret to, ka tiek akceptēta Bolīvijas pievienošanās 1980. gada konvencijai.

Komisija cer, ka turpmākas diskusijas tehniskā līmenī Padomes Civiltiesību jautājumu darba grupā novedīs pie Padomes lēmuma pieņemšanai vajadzīgās vienprātības.

• Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana

Gatavojoties ekspertu sanāksmei 2019. gada 2. jūlijā un turpmākiem pasākumiem, Komisija uzturēja ciešu kontaktu ar Hāgas Starptautisko privāttiesību konferenci un ES delegāciju Bolīvijā.

• Ietekmes novērtējums

Tāpat kā attiecībā uz jau 2015.–2019. gadā pieņemtajiem 18 Padomes lēmumiem, ar kuriem akceptēta vairāku trešo valstu pievienošanās 1980. gada Hāgas konvencijai, atsevišķs ietekmes novērtējums nav veikts, ņemot vērā šā leģislatīvā akta būtību. Tomēr tas, cik lielā mērā Bolīvija īsteno konvenciju, tika izskatīts ekspertu sanāksmē 2019. gada 2. jūlijā, kurā

bija pārstāvētas visas ES dalībvalstis. Pēc sanāksmes Komisija ir rūpīgi sekojusi notikumu attīstībai Bolīvijā.

Bolīvijas īpatnība ir tāda, ka saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju ieceltā centrālā iestāde ir Ārlietu ministrija, kamēr konvencijas faktiskā darbība notiek citur - Tieslietu ministrijā. 2018. gadā tādēļ tika iesniegtas dažas sūdzības, jo Bolīvijas centrālā iestāde nesniedza tūlītēju atbildi. Tomēr 2019. gadā tas neatkārtojās. Hāgas Konvencijas par starptautiskajām privāttiesībām (*HCCH*) reģionālais birojs uztur ciešus kontaktus ar centrālo iestādi, bet 2020. gada novembrī darbu sāka jauna valdība un 2021. gada februārī tika mainīts centrālās iestādes vadītājs. Bolīvija ir paudusi vēlmi risināt dažas strukturālas problēmas, piemēram, birokrātiju un kavēšanos, lūdzot *HCCH* reģionālajam birojam atbalstu un šajā sakarā ar vēstniecības starpniecību sazinoties ar *HCCH* galveno mītni Hāgā. Tas liecina par politisku ieinteresētību šajā jautājumā un apņemšanos pārliecināt vairāk Līgumslēdzēju Pušu, lai panāktu lielāku akceptu attiecībā uz Bolīvijas pievienošanos.

Bolīvijas pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai ir akceptējušas 13 Līgumslēdzējas Puses, ieskaitot Šveici.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Ierosinātais lēmums neietekmē ES budžetu.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Tā kā priekšlikums attiecas tikai uz dalībvalstu pilnvarošanu akceptēt Bolīvijas pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai, tā īstenošanas uzraudzība paredz tikai to, ka dalībvalstis ievēro deklarācijas formulējumu, paredzētajā termiņā deponē deklarāciju un informē Komisiju par tās deponēšanu, kā noteikts Padomes lēmumā.

2021/0183 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

ar ko Eiropas Savienības dalībvalstis pilnvaro Eiropas Savienības interesēs akceptēt Bolīvijas pievienošanos 1980. gada Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 81. panta 3. punktu saistībā ar 218. panta 6. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu[4],

tā kā:

(1) Eiropas Savienība bērna tiesību aizsardzības sekmēšanu ir izvirzījusi par vienu no saviem mērķiem, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību 3. pantā. Pasākumi bērnu aizsardzībai pret nelikumīgu aizvešanu vai aizturēšanu ir minētās politikas būtiska sastāvdaļa.

(2) Padome ir pieņēmusi Regulu (EK) Nr. 2201/2003[5] (“regula “Brisele IIa””), kuras mērķis ir aizsargāt bērnus no nelabvēlīgās ietekmes, ko rada nelikumīga aizvešana vai aizturēšana, un ieviest procedūras, ar kurām nodrošina bērnu ātru atpakaļatdošanu viņu parastās dzīvesvietas valstī, kā arī nodrošināt saskarsmes tiesību un aizgādības tiesību aizsardzību.

(3) Regula “Brisele IIa” papildina un pastiprina 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvenciju par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (“1980. gada Hāgas konvencija”), ar kuru starptautiskā mērogā izveidota saistību un sadarbības sistēma attiecībās starp līgumslēdzējām valstīm un starp centrālajām iestādēm un kuras mērķis ir nodrošināt nelikumīgi aizvestu vai aizturētu bērnu ātru atgriešanu.

(4) Visas Savienības dalībvalstis ir 1980. gada Hāgas konvencijas dalībnieces.

(5) Savienība mudina trešās valstis pievienoties 1980. gada Hāgas konvencijai un atbalsta 1980. gada Hāgas konvencijas pareizu īstenošanu, kopā ar dalībvalstīm cita starpā piedaloties speciālajās komisijās, kuras regulāri organizē Hāgas Starptautisko privāttiesību konference.

(6) Delikātos starptautiskās bērnu nolaupīšanas gadījumos vislabākais risinājums varētu būt kopējs tiesiskais regulējums, kas piemērojams attiecībās starp Savienības dalībvalstīm un trešām valstīm.

---

[4] OV C , , . lpp.

[5] Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV L 338, 23.12.2003., 1. lpp.).

(7) 1980. gada Hāgas konvencijā ir noteikts, ka to piemēro attiecībās starp valsti, kas pievienojas, un tām konvencijas dalībvalstīm, kuras ir deklarējušas, ka akceptē šo pievienošanos.

(8) 1980. gada Hāgas konvencija liedz par tās dalībnieci kļūt tādām reģionālām ekonomiskās integrācijas organizācijām, kāda ir Savienība. Tādēļ Savienība konvencijai nevar pievienoties un nevar arī deponēt deklarāciju, ar ko tā akceptē kādas valsts, kura pievienojas, pievienošanos.

(9) Kā norādīts Eiropas Savienības Tiesas Atzinumā 1/13, 1980. gada Hāgas konvencijā paredzētās pievienošanās akcepta deklarācijas ietilpst Savienības ekskluzīvajā ārējā kompetencē.

(10) Bolīvija savu pievienošanās instrumentu attiecībā uz 1980. gada Hāgas konvenciju deponēja 2016. gada 13. jūlijā. Konvencija Bolīvijā stājās spēkā 2016. gada 1. oktobrī.

(11) Pēc Bolīvijā esošā stāvokļa izvērtējuma tika secināts, ka Eiropas Savienības dalībvalstis var Savienības interesēs akceptēt Bolīvijas pievienošanos saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvencijas noteikumiem.

(12) Tādēļ Eiropas Savienības dalībvalstīm vajadzētu tikt pilnvarotām saskaņā ar šajā lēmumā izklāstītajiem noteikumiem deponēt savas deklarācijas, ar ko tās Savienības interesēs akceptē Bolīvijas pievienošanos.

(13) Regula "Brisele IIa" ir saistoša Īrijai, un tādēļ tā piedalās šā lēmuma pieņemšanā un piemērošanā.

(14) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Eiropas Savienības dalībvalstis ar šo tiek pilnvarotas Savienības interesēs akceptēt Bolīvijas pievienošanos 1980. gada 25. oktobra Hāgas konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem ("1980. gada Hāgas konvencija").

Eiropas Savienības dalībvalstis ne vēlāk kā … [divpadsmit mēneši no šā lēmuma pieņemšanas dienas] deponē deklarāciju, ar ko Savienības interesēs akceptē Bolīvijas pievienošanos 1980. gada 25. oktobra Hāgas konvencijai un kas formulēta šādi:

"[Pilns DALĪBVALSTS nosaukums] deklarē, ka tā saskaņā ar Padomes Lēmumu (ES) 2021/.. akceptē Bolīvijas pievienošanos 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem."

Eiropas Savienības dalībvalstis divu mēnešu laikā no dienas, kad deponēta attiecīgā deklarācija, ar ko akceptēta Bolīvijas pievienošanās, informē Padomi un Komisiju par šādu deponēšanu un dara zināmu Komisijai deklarācijas tekstu.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs